

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Složka sady	VY_12_INOVACE_CJ.9.25
Autor	Martina Hantychová
Vzdělávací oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor	<i>Český jazyk a literatura</i>
Předmět	Český jazyk a literatura
Tématický okruh	Jaroslav Seifert
Téma	Jaroslav Seifert
Ročník	9. ročník
Rozsah vyuč. jednotky	1 vyučovací hodina
Očekávaný výstup	Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla
Metodický postup	Motivace – co už víme o Jaroslavu Seifertovi? Pracovní list – žáci pracují ve skupinách, názvy děl luští z nápovědy (vysvětlit zkratku T.S.F.- z fr. bezdrátový telegraf), pracují s texty Následuje společná kontrola, nebo lze ohodnotit jako skupinovou práci
Druh učebního materiálu	Pracovní list s řešením
Materiál ověřen při výuce	Datum: 7.2. 2012 Třída: 9.A
Zdroj	<p>Přispěvatelé Wikipedie, Jaroslav Seifert [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2012, Datum poslední revize 2. 02. 2012, 21:42 UTC, [citováno 3. 02. 2012] <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Jaroslav_Seifert&oldid=7995707></p> <p>Přispěvatelé Spisovatelé.cz, Jaroslav Seifert [online], Spisovatelé.cz, Datum poslední revize 22.1.2009, [citováno 3.2.2012] < http://www.spisovatele.cz/jaroslav-seifert></p> <p>Einthé píše. O mé (skoro) první vysokoškolské jedničce [online]. Vloženo 11.6.2011, [citováno 3.2..2012] < http://eithne.pise.cz/141155-o-me-skoro-prvni-vysokoskolske-jednicce></p> <p>Herman, Mik. Seifert Jaroslav. Seaplanet: Jaroslav Seifert: Moře. [online]. Datum vložení neuvedeno, [citováno 3.2..2012] < http://www.seaplanet.eu/index.php/component/content/article/23-poezie-moe/81-seifert-josef?directory=60></p> <p>Přispěvatelé Český-jazyk.cz., Jaroslav Seifert: Piseň o rodné zemi (Zhasněte světla)[online], Český-jazyk.cz: Čítanka. Vloženo 8.1.2008, [citováno 20.1.2012] < http://www.cesky-jazyk.cz/citanka/jaroslav-seifert/pisen-o-rodne-zemi-zhasnete-svetla.html></p> <p>Přispěvatelé Český-jazyk.cz., Jaroslav Seifert: Kytička fialek (Maminka)[online], Český-jazyk.cz: Čítanka. Vloženo 3.8.2006, [citováno 20.1.2012] < http://www.cesky-jazyk.cz/citanka/jaroslav-seifert/kyticka-fialek-maminka.html></p> <p>Seifert, Jaroslav. Býti básníkem. 2. Vydání. Praha: Československý spisovatel, 1984.22-140-84. str. 11, 39-46.</p>

Jaroslav Seifert – pracovní list

Jméno: _____

Praha 1901 – 1986, je pohřben na kralupském hřbitově
 1984 Nobelova cena za literaturu, převzala ji jeho dcera, byl už velmi nemocen
 Jako dítě jezdil do Kralup za dědečkem Jaroslavem Borutou

1) První období tvorby

Vliv revoluce v Rusku a boje dělníků proti kapitalistům = proletářská poezie

Město Samá

- V Básni nejpokornější – podtrhněte 3 slova, která dokládají vliv proletářské poezie.
- Ke komu se přirovnává sám básník?

Na hoře vysoké klonící se k městu
 stoje
 rukama rozepjatýma,
 jsem prorok, který ukazuje cestu
 a chudým věští slavný zítřek jejich, jsem mudrc
 který radí v beznadějích,
 v své ruce drže květ, jenž nikdy neuvadne,
 jsem ten, jenž v revoluci střelí první,
 jsem ale také ten, jenž první padne

a který první přiklekne, by zavázal raněným rány,
 zázračný jako bůh
 a mocný jako bůh,
 jsem víc, jsem ještě mnohem víc a přece nejsem nic,
 než milosti zástupů pokorně odevzdaný
 básník Jaroslav Seifert.

2) Druhé období tvorby

Vliv poetismu = volné řazení představ, asociací

Na vlnách..... Slavík

Poštovní..... Jablko.....

- Přečtěte si báseň Moře a napište, co vše napadá básníka, když se řekne VLNA? (3 motivy).
- Doplňte vhodně poslední slovo básně.

Když se nám stýská po dálce,
 říkáme si:
 vlny moře, vlny moře,
 svou lásku vyznáváme v růžové obálce,
 a líbající potom měkké dívčí vlasy,
 říkáme si vlny vlasů, vlny vlasů.

Dívky se koupaly v moři v neděli dopoledne.
 Moře a jejich vlasy v jedinou vlnu splynou,
 námořník, rozhlíží se v lodním koši,
 začne si zpívat jinou.

Vlny a vlny se vlní a vlní
 a na pobřeží

3) Třetí období tvorby

Z okupace se básník ve svých básních vrací k osobnostem české literatury a k
 hledá oporu v minulosti, protože má strach= poezie vlastenecká

Zhasněte Vějíř Světlem

- V básni Píseň o rodné zemi podtrhněte metafory/přirovnání pro rodnou zemi.
- Popište rýmové schéma básně.

Krásná jako kvítka na modranském džbánku
 je ta země, která vlastní je ti,
 krásná jako kvítka na modranském džbánku,
 sladká jako střída dalamánku,
 do něž nůž jsi vložil k rukojeti.
 Stokrát zklamán, rady nevěda si,
 znovu vždycky navracíš se domů,
 stokrát zklamán, rady nevěda si,

Krásná jako kvítka na modranském džbánku,
 těžká, těžká jako vlastní vina
 - není z těch, na něž se zapomíná.
 Naposledy kolem tvého spánku
 padne prudce její hořká hlína.

k zemi bohaté a plné krásy,
k chudé jako jaro v čerstvém lomu.

4) Čtvrté období tvorby

a) Z poválečné tvorby je nejoblíbenější tvorba, ve které čerpá ze vzpomínek na mládí=intimní a vzpomínková poezie

Šel Chlapec

Nejznámější je sbírka **Maminka** (1954).

- Které události z běžného života jsou v básni zaznamenány?
- Co básník mamince koupil? Doplňte jako název básně.

Podruhé nesmíš utrácet,
prozrad' mi, kolikpak stála?
A těch pár maminčiných vět
znal jsem už téměř nazpaměť.
Šetřila vždycky z mála.
K holiči radši měl bys jít.
To znám již, teď možná dodá:
Zítra budeš chtít na sešit,
a kde mám na to všechno vzít,
krejcaru je dnes škoda!

Jen násilím ji vtiskl jsem
ten modrý chomáček jara.
Když splácela mi polibkem,
zašvelelo jejím rtem:
Synáčku, už jsem stará.
Rok co rok se tak zlobila,
později mihn' už sice.
Když vázičku si rozbila,
dávala kvítka spanilá
do sklenky od hořčice.

b) Kralupům je věnovaná Seifertova poslední sbírka **Býti**.....

- Přiřaďte k názvům básní z poslední sbírky příslušné ukázky a očísľujte je, jak jdou logicky za sebou.
- O které události se v básních mluví?

pořadí		
	Úder	Hodiny ještě neodbily desátou, Když zaječely sirény. Spěchal jsem schovat svůj strach Do tunelu pod viaduktem.
	Noční poplach	A já si říkal potichu, Co bylo napsáno Písmem hrůzy a písmem bolesti Na tvářích kralupských lidí.
	Už nikdy	Z města však v rychlém sledu Ozývaly se nové výbuchy Jako hromové rány na tympán Zakrytý černým flórem.

Jak si Kralupy každoročně připomínají odkaz Jaroslava Seiferta?

Doplňte slova v básni, kterou můžeme považovat za básníkovu životní filosofii:

Býti básníkem

_____ mě dávno naučil,
že hudba a _____
jsou na světě to nejkrásnější,
co nám život může dát.
Kromě lásky ovšem.

Nápověda:

VějířBOženyNĚMCOVĚMĚSTOVslzáchsamálÁSKAŠELMALÍRCHudědosVĚTAZHASNĚTESVĚtlaslavÍKZPívášpa
tněchlapECAhvězdysvětlĚMODĚnápoštovNÍHOLUBBÝtíbásníkEMJABlkozklínanavlnÁCHTSf

ŘEŠENÍ

Jaroslav Seifert – pracovní list

1) První období tvorby

Vliv revoluce v Rusku a boje dělníků proti kapitalistům = proletářská poezie

Město v slzách Samá láska

- V Básni nejpokornější – podtrhněte 3 slova, která dokládají vliv proletářské poezie.
- Ke komu se přirovnává sám básník? – k bohu, vůdci revoluce

Na hoře vysoké klonící se k městu
stoje

rukama rozepjatýma,
jsem prorok, který ukazuje cestu
a chudým věští slavný zítřek jejich, jsem mudrc
který radí v beznadějích,
v své ruce drže květ, jenž nikdy neuvadne,
jsem ten, jenž v revoluci střelí první,
jsem ale také ten, jenž první padne

a který první přiklekne, by zavázal raněným rány,
zázračný jako bůh
a mocný jako bůh,
jsem víc, jsem ještě mnohem víc a přece nejsem nic,
než milosti zástupů pokorně odevzdaný
básník Jaroslav Seifert.

2) Druhé období tvorby

Vliv poetismu = volné řazení představ, asociací

Na vlnách T..S.F. Slavík zpívá špatně

Poštovní holub Jablko z klína

- Přečtete si báseň Moře a napište, co vše napadá básníka, když se řekne VLNA? (3 motivy). – moře, dívčí vlasy, píseň, myšlenky, ...
- Doplňte vhodně poslední slovo básně.

Když se nám stýská po dále,
říkáme si:
vlny moře, vlny moře,
svou lásku vyznáváme v růžové obálce,
a líbajíce potom měkké dívčí vlasy,
říkáme si vlny vlasů, vlny vlasů.

Dívky se koupaly v moři v neděli dopoledne.
Moře a jejich vlasy v jedinou vlnu splynou,
námořník, rozhlíží se v lodním koši,
začne si zpívat jinou.

Vlny a vlny se vlní a vlní
a na pobřeží ZHYNOU.

3) Třetí období tvorby

Z okupace se básník ve svých básních vrací k osobnostem české literatury a k

hledá oporu v minulosti, protože má strach, že český národ bude zničen/ o osud českého národa= poezie vlastenecká

Zhasněte světla Vějíř Boženy Němcové Světlem oděná

- V básni Píseň o rodné zemi podtrhněte metafory/přirovnání pro rodnou zemi.
- Popište rýmové schéma básně. - abaab

Krásná jako kvítka na modranském džbánku
je ta země, která vlastní je ti,
krásná jako kvítka na modranském džbánku,
sladká jako střída dalaťánku,
do něž nůž jsi vložil k rukojeti.
Stokrát zklamán, rady nevěda si,
znovu vždycky navracíš se domů,
stokrát zklamán, rady nevěda si,
k zemi bohaté a plné krásy,
k chudé jako jaro v čerstvém lomu.

Krásná jako kvítka na modranském džbánku,
těžká, těžká jako vlastní vina
- není z těch, na něž se zapomíná.
Naposledy kolem tvého spánku
padne prudce její hořká hlína.

4) Čtvrté období tvorby

a) Z poválečné tvorby je nejoblíbenější tvorba, ve které čerpá ze vzpomínek na mládí=intimní a vzpomínková poezie

Šel malíř chudě do světa Chlapec a hvězdy

Nejznámější je sbírka **Maminka** (1954).

- Které události z běžného života jsou v básni zaznamenány? – návštěva holiče, koupě sešitu a kytičky, rozbití vázičky
- Co básník mamince koupil? Doplňte jako název básně. – kytičku fialek (možno i jiné modré květy)
Název: Kytička fialek

Podruhé nesmíš utrácet,
prozrad' mi, kolikpak stála?
A těch pár maminčiných vět
znal jsem už téměř nazpaměť.
Šetřila vždycky z mála.
K holiči radši měl bys jít.
To znám již, teď možná dodá:
Zítra budeš chtít na sešit,
a kde mám na to všechno vzít,
krejcaru je dnes škoda!

Jen násilím ji vtiskl jsem
ten modrý chomáček jara.
Když splácela mi polibkem,
zaševalilo jejím rtem:
Synáčku, už jsem stará.
Rok co rok se tak zlobila,
později miň už sice.
Když vázičku si rozbila,
dávala kvítka spanilá
do sklenky od hořčice.

b) Kralupům je věnovaná Seifertova poslední sbírka **Býti básníkem**

- Přiřaďte k názvům básní z poslední sbírky příslušné ukázky a očísľujte je, jak jdou logicky za sebou.
- O které události se v básních mluví? O náletu na Kralupy 22.3. 1945

pořadí		
2	Úder -----	Z města však v rychlém sledu Ozývaly se nové výbuchy Jako hromové rány na tympán Zakrytý černým flórem.
1	Noční poplach -----	Hodiny ještě neodbily desátou, Když zaječely sirény. Spěchal jsem schovat svůj strach Do tunelu pod viaduktem.
3	Už nikdy -----	A já si říkal potichu, Co bylo napsáno Písmem hrůzy a písmem bolesti Na tvářích kralupských lidí.

Jak si Kralupy každoročně připomínají odkaz Jaroslava Seiferta?

Seifertovy Kralupy - festival poezie a přednesu a autorská literární soutěž, od roku 1996

Doplňte slova v básni, kterou můžeme považovat za básníkovu životní filosofii:

Býti básníkem

ŽIVOT mě dávno naučil,
že hudba a POEZIE
jsou na světě to nejkrásnější,
co nám život může dát.
Kromě lásky ovšem.

Nápověda:

VĚJIŘBOŽENYNĚMCOVÉMĚSTOVSLZÁCHSAMÁLÁSKAŠELMALÍRCHUDĚDOSVĚTAZHASNĚTESVĚTLASLAVÍKZPÍVÁŠPATĚCHLAPECAHVĚZDYSVĚTĚLĚMODĚNÁPOŠTOVNÍHOLUBBÝTIBÁSNÍKEMJABLKOZKLÍANAVLNÁCHTSF